

Biblioterapia w edukacji integracyjnej i włączającej - opis przedmiotu

Informacje ogólne	
Nazwa przedmiotu	Biblioterapia w edukacji integracyjnej i włączającej
Kod przedmiotu	05.6-WP-PSEW-BEIW
Wydział	Wydział Nauk Społecznych
Kierunek	Pedagogika specjalna - edukacja włączająca
Profil	ogólnoakademicki
Rodzaj studiów	podyplomowe
Semestr rozpoczęcia	semestr zimowy 2020/2021

Informacje o przedmiocie	
Semestr	3
Liczba punktów ECTS do zdobycia	2
Typ przedmiotu	obowiązkowy
Język nauczania	polski
Sylabus opracował	dr hab. Małgorzata Czerwińska, prof. UZ

Formy zajęć					
Forma zajęć	Liczba godzin w semestrze (stacjonarne)	Liczba godzin w tygodniu (stacjonarne)	Liczba godzin w semestrze (niestacjonarne)	Liczba godzin w tygodniu (niestacjonarne)	Forma zaliczenia
Ćwiczenia	-	-	15 (w tym jako e-learning)	1 (w tym jako e-learning)	Zaliczenie na ocenę

Cel przedmiotu

1. Zapoznanie z teoretycznymi /interdyscyplinarnymi/ i metodycznymi podstawami biblioterapii, jako metody w procesie wychowania, formy programu kształtowania postaw wobec dzieci i uczniów z niepełnosprawnościami i relacji w grupach rówieśniczych.
2. Rozbudzenie kreatywności studentów w zakresie organizacji i realizacji postępowania biblioterapeutycznego, jako programu wychowawczego w edukacji integracyjnej i włączającej, programu kształtującego kompetencje społeczno-emocjonalne dzieci i uczniów z niepełnosprawnościami: tworzenia modeli, programów, konspektów postępowania biblioterapeutycznego, materiałów biblioterapeutycznych, stosowania wybranych technik biblioterapeutycznych.
3. Ukształtowanie wrażliwości na potrzeby dzieci/uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi i innych uczestników edukacji integracyjnej i włączającej oraz słowo pisane i mówione – jako środki oddziaływania terapeutycznego, zwłaszcza w procesie rozpoznawania zachowań świadczących o wystąpieniu konfliktu lub stosowaniu przemocy i określania działań interwencyjnych, w tym wskazań terapeutycznych.

Wymagania wstępne

1. Wstępna orientacja w pedagogicznej i psychologicznej problematyce dziecka (zwłaszcza z niepełnosprawnością), jego rozwoju i psychospołecznego funkcjonowania.
2. Umiejętność interdyscyplinarnego rozumienia problematyki specjalnych potrzeb edukacyjnych, edukacji integracyjnej i włączającej.
3. Wrażliwość na psychiczne, pedagogiczne, społeczne problemy dziecka (zwłaszcza z niepełnosprawnością), empatia i otwartość.

Zakres tematyczny

1. Podstawy teoretyczne i metodyczne biblioterapii; biblioterapia jako nauka, metoda wychowania, terapii, profilaktyki, resocjalizacji; biblioterapia jako płaszczyzna współdziałania środowisk wychowawczych; biblioterapia jako program wychowawczy w edukacji integracyjnej i włączającej.
2. Biblioterapia w kształtowaniu stylów i postaw wychowawczych, postaw nauczycieli i dzieci/uczniów w grupach zróżnicowanych w przedszkolu i szkole.
3. Biblioterapia w edukacji integracyjnej i włączającej dzieci/uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi (z niepełnosprawnościami, z dysfunkcjami rozwojowymi o charakterze endogennym, z problemami i zaburzeniami rozwojowymi o charakterze egzogennym – metodyka postępowania biblioterapeutycznego, diagnozowanie dla potrzeb biblioterapii, konstruowanie modeli, programów biblioterapeutycznych, konspektów zajęć, dobór i konstruowanie materiałów biblioterapeutycznych – w biblioterapii poznawczej i ekspresyjnej.
4. Bajkoterapia i poezjoterapia w diagnozowaniu i likwidowaniu konfliktów w grupie zróżnicowanej i kształtowaniu kompetencji społeczno-emocjonalnych dzieci/uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi i pozostałych uczestników edukacji integracyjnej i włączającej.
5. Materiał alternatywny w postępowaniu biblioterapeutycznym. Media i wytwory kultury w postępowaniu biblioterapeutycznym.

Metody kształcenia

Praca z książką, praca w grupach, klasyczna metoda problemowa, pokaz, projekt, metody ekspresyjne.

Efekty uczenia się i metody weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się

Opis efektu	Symbolik efektów	Metody weryfikacji	Forma zajęć
D.4.W11. Student zna i rozumie problematykę uzależnienia i zagrożenia uzależnieniem.	EW_W03	- aktywność w trakcie zajęć - projekt	Ćwiczenia
D.4.W4. Student zna i rozumie istotę programu wychowawczego szkoły.	EW_W03	- obserwacja i ocena aktywności na zajęciach - odpowiedź ustna	Ćwiczenia
D.4.U2. Student potrafi diagnozować potrzeby, oczekiwania i zasoby podmiotów życia przedszkolnego i szkolnego.	EW_U02	- dyskusja - kolokwium	Ćwiczenia
D.4.U6. Student potrafi rozpoznać przyczyny agresji i przemocy w przedszkolu i szkole oraz podejmować działania profilaktyczne.	EW_U02	- aktywność w trakcie zajęć - odpowiedź ustna	Ćwiczenia
D.4.W10. Student zna i rozumie zachowania ryzykowne (tradycyjne i nowoczesne), uwarunkowania podejmowania tych zachowań oraz zachowania ryzykowne online i offline.	EW_W03	- odpowiedź ustna - praca kontrolna	Ćwiczenia
D.4.U4. Student potrafi określić cele podejmowanych działań wychowawczych w grupie przedszkolnej i klasie szkolnej, konstruować programy wychowawcze oraz dokonywać ich ewaluacji.	EW_U02	- bieżąca kontrola na zajęciach - obserwacja i ocena aktywności na zajęciach	Ćwiczenia
D.4.W7. Student zna i rozumie pojęcia stylów i postaw wychowawczych w przedszkolu i szkole, postaw nauczycieli, dzieci i uczniów.	EW_W03	- bieżąca kontrola na zajęciach - dyskusja	Ćwiczenia
D.4.W9. Student zna i rozumie zasady życia społecznego i wychowania.	EW_W03	- obserwacja i ocena aktywności na zajęciach - odpowiedź ustna	Ćwiczenia
D.4.U10. Student potrafi budować programy kształtowania postaw wobec dzieci i uczniów z niepełnosprawnościami i relacji rówieśniczych w grupach integracyjnych.	EW_U02	- projekt - przygotowanie projektu	Ćwiczenia
D.4.W3. Student zna i rozumie konteksty wychowania: kulturę i współczesne media.	EW_W03	- konspekt - obserwacja i ocena aktywności na zajęciach	Ćwiczenia
D.4.U3. Student potrafi projektować zajęcia dla zróżnicowanych grup dzieci i uczniów.	EW_U02	- projekt - przygotowanie projektu	Ćwiczenia
D.4.U7. Student potrafi odróżnić sprawcę od ofiary przemocy.	EW_U02	- aktywność w trakcie zajęć - dyskusja	Ćwiczenia
D.4.W6. Student zna i rozumie miejsce przedszkola i szkoły jako instytucji wychowawczej.	EW_W03	- aktywność w trakcie zajęć - przygotowanie projektu	Ćwiczenia
D.4.U8. Student potrafi tworzyć programy kształtujące kompetencje społeczno-emocjonalne dzieci i uczniów z niepełnosprawnościami i stosować te programy w grupach przedszkolnych i klasach włączających.	EW_U02	- praca kontrolna - projekt	Ćwiczenia
D.4.K2. Student jest gotów do postępowania zgodnego z zasadami etyki zawodowej w procesie rozpoznawania zachowań świadczących o wystąpieniu konfliktu lub stosowaniu przemocy i określania działań interwencyjnych, w tym wskazań terapeutycznych.	EW_K01	- dyskusja - kolokwium	Ćwiczenia
D.4.W8. Student zna i rozumie cechy środowiska kształcenia i wychowania.	EW_W03	- dyskusja - kolokwium	Ćwiczenia
D.4.W13. Student zna i rozumie metodykę wykorzystywania konstruowanych programów wychowawczych, ich założenia teoretyczne oraz klasyfikacje programów kształtowania postaw wobec dzieci i uczniów z niepełnosprawnościami i relacji w grupach rówieśniczych.	EW_W03	- kolokwium - przygotowanie projektu	Ćwiczenia
D.4.U1. Student potrafi rozpoznać relacje społeczne w przedszkolu i grupie przedszkolnej lub w szkole i klasie szkolnej.	EW_U02	- aktywność w trakcie zajęć - bieżąca kontrola na zajęciach	Ćwiczenia
D.4.K1. Student jest gotów do przyjęcia odpowiedzialności za podejmowane decyzje związane z organizacją procesu edukacyjno-terapeutycznego w przedszkolu i grupie przedszkolnej lub w szkole i klasie szkolnej.	EW_K01	- aktywność w trakcie zajęć - kolokwium	Ćwiczenia

Opis efektu	Symbol e efektów	Metody weryfikacji	Forma zajęć
D.4.U9. Student potrafi ocenić efektywność programów rozwijających kompetencje społeczno-emocjonalne dzieci i uczniów z niepełnosprawnościami.	• EW_U02	• bieżąca kontrola na zajęciach • odpowiedź ustna	• Ćwiczenia
D.4.W5. Student zna i rozumie uwarunkowania agresji i przemocy w szkole, pojęcia przemocy symbolicznej, przemocy dorosłych i przemocy rówieśniczej.	• EW_W03	• praca kontrolna • projekt	• Ćwiczenia
D.4.W1. Student posiada pojęcia wychowania i rozwoju: funkcje wychowania, style wychowania, zagadnienia przymusu i swobody w wychowaniu, wychowania adaptacyjnego i emancypacyjnego; zagadnienie wychowania w kontekście manipulacji; problematykę podmiotowości w wychowaniu.	• EW_W03	• aktywność w trakcie zajęć • bieżąca kontrola na zajęciach	• Ćwiczenia
D.4.W2. Student zna i rozumie zasady współpracy środowisk wychowawczych w procesie wychowania.	• EW_W03	• dyskusja • kolokwium	• Ćwiczenia

Warunki zaliczenia

aktywny udział w zajęciach, wynik kolokwium, oceny z prac praktycznych /indywidualnych i zespołowych/

ocena:

średnia arytmetyczna z ocen:

wiedza – na podstawie kolokwium - test z progami punktowymi przeprowadzony w połowie i na końcu semestru;

umiejętności – oceny z prac praktycznych: program biblioterapeutyczny, konspekt zajęć biblioterapeutycznych, materiały biblioterapeutyczne - w trakcie semestru wystawiane na podstawie kryteriów zgodności z wymogami metodycznymi

ocena końcowa: ocena z konwersatoriów

Literatura podstawowa

1. Borecka I., *Biblioterapia – formą terapii pedagogicznej*, Wałbrzych 2001.
2. Borecka I., *Biblioterapia w szkole podstawowej i gimnazjum*, Wałbrzych 2002.
3. Borecka I., Ippoldt L., *Co czytać, aby łatwiej radzić sobie w życiu, czyli wprowadzenie do biblioterapii*, Wrocław 1998.
4. Borecka I., Wontorowska-Roter S., *Biblioterapia w edukacji dziecka niepełnosprawnego intelektualnie. Materiały dydaktyczne dla nauczycieli i bibliotekarzy*, Wałbrzych 2003.
5. Chamera-Nowak A., Ippoldt L., *Bajka jak lekarstwo. Zastosowanie bajkoterapii w terapii pedagogicznej*, Warszawa 2015.
6. Czerwińska M., *Biblioterapia*, (w:) *Encyklopedia pedagogiczna XXI wieku*, t. 1: A-F, Warszawa 2003, s. 380-385.
7. Franaszczuk-Truszkowska M., *Biblioterapia dla klas IV-VI szkoły podstawowej*, Gdańsk 2006.
8. Molicka M., *Biblioterapia i bajkoterapia: rola literatury w procesie zmiany rozumienia świata społecznego i siebie*, Poznań 2011.
9. Szeffler E., *Przeciw przemocy w szkole. Literatura biblioterapeutyczna*, Warszawa 2010.

Literatura uzupełniająca

1. Borecka I., *Z motylem w tle. O baśni w biblioterapii i terapii pedagogicznej*, Wałbrzych 2004.
2. *Czytelnictwo i biblioterapia w pedagogice specjalnej*, red. E. Tomasiak, Warszawa 1994.
3. Jaszczuk A., Kochaniak B., *"Czarodziejski pyłek", czyli Metafora i bajka we wspomaganiu rozwoju małego dziecka: przykładowe bajki o charakterze terapeutycznym z zakresu akceptacji i tolerancji drugiego człowieka oraz niwelowania lęków i obaw towarzyszących małym dzieciom, przykładowe scenariusze zajęć do wykorzystania w pracy z dziećmi w wieku przedszkolnym*, Kraków 2006.
4. *Książki, które pomagają żyć. Rewalidacyjna i terapeutyczna funkcja książki w zakładach opieki zdrowotnej i społecznej*, red. E.B. Zybert, Warszawa 2000.
5. Łaba A., *Zastosowanie biblioterapii w kształtowaniu zachowań przystosowawczych uczniów z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim*, Lublin 2011.
6. Molicka M., *Bajkoterapia. O lękach dzieci i nowej metodzie terapii*, Poznań 2002.
7. Szaga H., *Bajki terapeutyczne*, Kraków 2014.
8. Wójtowicz M., *Scenariusze zajęć biblioterapeutycznych nie tylko dla uczniów z dysleksją. Terapia, zabawa, nauka*, Gdańsk 2010.

Uwagi

Zmodyfikowane przez dr hab. Jarosław Bąbka, prof. UZ (ostatnia modyfikacja: 16-04-2020 08:30)

Wygenerowano automatycznie z systemu SylabUZ